

Αγίου Πρόκλου: Λόγος εις τα Άγια Θεοφάνεια

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Αγίου Πρόκλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις·
τοῦ γάρ γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει Σοι, ἀγαπητόν Σε Υἱόν ὀνομάζουσα·
καί τό Πνεῦμα ἐν εἵδει περιστερᾶς ἐβεβαίου τοῦ λόγου τό ἀσφαλές.
Ὁ ἐπιφανεῖς Χριστέ ὁ Θεός, καί τόν κόσμον φωτίσας, δόξα Σοι.

Φάνηκε ὁ Χριστός στόν κόσμο καί τόν ἄχαρο κόσμο στόλισε μ' ἀπέραντη
εὐφροσύνη. Σήκωσε πάνω Του τήν ἁμαρτία τοῦ κόσμου, καί καταπάτησε γιά πάντα
τόν ἐχθρό τοῦ κόσμου. Ἀγίασε τίς πηγές τῶν ὑδάτων καί φώτισε τίς ψυχές τῶν
ἀνθρώπων. Θαύματα ἀναμείχθηκαν μέ μεγαλύτερα θαύματα.

Σήμερα, ἀπό τή χαρά πού ἔφερε ὁ Σωτήρας μας Χριστός, χωρίστηκαν ἡ γῆ καί ἡ
θάλασσα καί ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη γέμισε ὁ κόσμος εὐφροσύνη. Ἡ σημερινή γιορτή
ἀποκαλύπτει μεγαλύτερα θαύματα ἀπό ἐκείνη τῆς Χριστουγεννιάτικης νυχτιᾶς.

Γιατί εκείνη τήν νύχτα πού μᾶς πέρασε χαιρότανε μονάχα ἡ γῆ, καθώς βάσταζε πάνω της στήν ἀγκαλιά τῆς φάτνης τόν Παντοκράτορα Θεό. Σήμερα ὅμως, πού γιορτάζουμε τά Θεοφάνεια, εὐφραίνεται μαζί της καί ἡ θάλασσα. Καί εὐφραίνεται γιατί διά μέσου τοῦ Ἰορδάνη λαμβάνει μέρος καί αὕτη στήν εὐλογία τοῦ ἁγιασμοῦ.

Στή γιορτή τῆς θείας Γέννησης ὁ Θεός φάνηκε βρέφος μικρό, νιογέννητο, δείχνοντας ἔτσι τή δική μας νηπιότητα. Σήμερα ὅμως τόν βλέπουμε τέλειο ἄνθρωπο, τέλειο Υἱό, ἀπό τέλειο Πατέρα γεννημένον. Ἐκεῖ φανέρωσε τό θεῖο βρέφος τό ἀστέρι πού ἀνέτειλε ἀπό τήν ἀνατολή, καί ἐδῶ ὁμολογεῖ γι' Αὐτόν ἀπό τόν οὐρανό ὁ Θεός Πατέρας, ἀπό Τόν ὁποῖον γεννήθηκε πρό τῶν αἰώνων.

Ἐκεῖ Τοῦ πρόσφεραν – ὡσάν σέ βασιλιά – δῶρα οἱ Μάγοι, πού πεζοπόρησαν ἀπό τήν ἀνατολή. Ἐδῶ ἄγγελοι ἀπό τόν οὐρανό φερμένοι Τοῦ πρόσφεραν τή διακονία πού πρέπει μόνο σέ Θεό. Ἐκεῖ τυλίχτηκε μέσα στά σπάργανα καί ἐδῶ λύνει μέ τό βάπτισμα τίς σειρές τῶν παραπτωμάτων καί τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας μας. Ἐκεῖ ὁ βασιλιάς τῶν οὐρανῶν ντύθηκε σάν βασιλική ἀλουργίδα τόν κόσμο, ἐδῶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς ντύνεται ὁλόγυρα τά ποταμίσια κύματα.

Ἐλᾶτε λοιπόν νά ἰδεῖτε παράδοξα θαύματα. Ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης λούζεται στοῦ Ἰορδάνη τά νερά. Ἡ φωτιά βουτάει καί σμίγει μέ τά νερά. Καί ὁ Θεός ἀπ' ἄνθρωπο ἁγιάζεται. Σήμερα ὁλόκληρη ἡ κτίση βροντοφωνάζει καί ἀνυμνεῖ:

«Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου!!» Σύ πού ἔρχεσαι διά τῆς Προνοίας Σου μέσα ἀπ' ὅλα τά κτίσματά Σου. Σύ πού συντηρεῖς τό ὕψος τοῦ στερεώματος καί ἔντεχνα ὁδηγεῖς σάν ἡμερο ἄλογο μέ χαλινάρι τήν τροχιά τοῦ Ἥλιου. Σύ πού βάζεις σέ τάξη χωρίς διόλου ν' ἀνακατεύονται τά πλήθη τῶν ἀστέρων καί μᾶς κερνᾷς πλούσια ἀγέρα γιά νά ἀναπνέουμε ἀσταμάτητα ζωή. Σύ πού ζεσταίνεις καί ζωογονεῖς τή μάννα γῆ ὥστε νά μᾶς χαρίζει τούς καρπούς της ὁλοχρονίς. Σύ πού δαμάζεις καί σταματᾷς τήν πολυκύμαντη θάλασσα ζώνοντάς την ὁλοτρόγυρα μ' ἓνα μικρούτσικο χαλινάρι ἀπό ἄμμοχάλικο. Σύ πού σπρώχνεις τά νερά ἀπό τῆς γῆς τά σπλάχνα καί φτιάχνεις τίς πηγές. Σύ πού καθοδηγεῖς τίς ποταμίσιες ὄχθες νά πορεύονται χωρίς χαμό καί περιπλάνηση ὡς τή θάλασσα. Τοῦτα ὅλα τά θαυμάσια ἀναλογιζόμαστε καί ἀπό τά κατάβαθρά μας βγαίνει ἡ κραυγή: «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Πές μας λοιπόν, Ποιός εἶν' Αὐτός, μακάριε Δαυΐδ;

Ὁ Κύριος καί ὁ Θεός μας πού μᾶς φανερώθηκε μ' ἀνθρώπινη μορφή. Ἀλλά δέν τό λέει αὐτό μόνον ὁ προφήτης Δαυΐδ. Τό λέει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πού συμφωνεῖ μαζί του καί διδάσκει: «Μᾶς φανερώθηκε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ πού σώζει κάθε ἄνθρωπο καί μᾶς διδάσκει ὅλους μας». Ὅχι μερικούς ἀλλά ὅλους μας. Σ' ὅλους, Ἰουδαίους καί Ἑλλήνες χαρίζει μέ τό βάπτισμα τή σωτηρία καί ὑποδείχνει τό σωτήριο αὐτό λουτρό σάν εὐεργέτημα δοσμένο δωρεάν σέ κάθε ἀνθρώπινη ψυχὴ

πού τό ζητάει.

Ἐλᾶτε νά δεῖτε πρωτόγνωρο κατακλυσμό, πολύ μεγαλύτερον καί δυνατότερον ἀπ' ἐκεῖνον πού γίνηκε τήν ἐποχή τοῦ Νῶε. Ἐκεῖ τό νερό ἔπνιξε τούς ἀνθρώπους καί ἐδῶ τό νερό τοῦ βαπτίσματος, κείνους πού εἶχαν πεθάνει πνευματικά ξαναζωντάνεψε, μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ πού σήμερα βαπτίστηκε. Ἐκεῖ ὁ Νῶε ἔφτιαξε κιβωτό στέρεα ἀπό ξύλα καί ἐδῶ ὁ Χριστός ὁ νοητός Νῶε, προσέλαβε ἀπό τήν ἄφθορο παρθένο Μαρία τήν κιβωτό τοῦ σώματος. Ἐκεῖ ὁ Νῶε ἄλοιψε τήν κιβωτό ἐξωτερικά μέ ἄσφαλτο πίσσα. Ἐδῶ ὁ Χριστός δυνάμωσε καί περιφρούρησε τήν κιβωτό τοῦ σώματος μέ τό χρῖσμα τῆς πίστεως. Ἐκεῖ περισσότερά πού βάσταζε κλαδί ἐλῖᾶς προμήνυσε τήν εὐωδία τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ. Ἐδῶ τό Πνεῦμα τό Ἅγιον μέ τή μορφή ὁλόασπρης περισσότερᾶς παρουσιάστηκε καί σ' ὅλους φανέρωσε τόν ἐλεήμονα Κύριο.

Ἀλλά μέ καταπλήττει ἡ ὑπερβολική ταπείνωση τοῦ Κυρίου. Γιατί δέν ἀρκέστηκε, Αὐτός ὁ γεννημένος τέλειος Υἱός ἀπό τέλειο Πατέρα, νά γεννηθεῖ καί ἐπὶ γῆς τέλειο βρέφος ἀπό τά σπλάχνα μιᾶς γυναίκας. Δέν ἀρκέστηκε Ἐκεῖνος πού εἶναι σύνθρονος μέ τόν Θεό Πατέρα νά λάβει τή μορφή τοῦ δούλου ἀλλά καί σάν τόν τελευταῖο ἁμαρτωλό προσέρχεται νά βαπτισθεῖ. Ἀλλά ἄς μή γίνει ἡ κοινή γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους εὐεργεσία σκάνδαλο γι' αὐτούς πού τούτη τήν ὥρα μέ ἀκοῦνε. Γιατί βαπτίζεται ὁ Δεσπότης πάντων Χριστός ὄχι γιατί ἔχει ἀνάγκη ἀπό ψυχικό καθαρισμό, ἀλλά γιά νά οἰκονομήσει μέ δυό τρόπους τό συμφέρον τῶν ψυχῶν μας, ὥστε καί μέ τό νερό νά μᾶς δωρίσει τήν ἁγιαστική χάρη καί νά προτρέψει τόν καθένα μας νά βαπτιστεῖ.

Καθώς μᾶς λέει ὁ ἱερός Εὐαγγελιστής, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς ἀπό τή Γαλιλαία στόν Ἰορδάνη ὅπου βρισκόταν ὁ Ἰωάννης γιά νά βαπτιστεῖ ἀπ' αὐτόν. Τό τί συνέβηκε τότε ἀδερφοί μου δέν μπορεῖ νά τό χωρέσει νοῦς ἀνθρώπινος. Γιατί ξεπερνᾶνε κάθε θέαμα καί ἄκουσμα ὅσα συνέβηκαν ἐκεῖ. Τρέμει ὁ νοῦς. Χάνεται ἡ λαλιά μή τολμώντας νά ἐξιστορήσει τά ἀνέκφραστα. Γι' αὐτό λοιπόν καί ὅταν εἶδε ὁ Ἰωάννης τόν Δεσπότη μας Χριστό νά τόν πλησιάζει, μέ πολύ καρδιοχτύπι, πέφτοντας καί ἀγκαλιάζοντας τά πόδια Του τοῦ εἶπε παρακλητικά: Γιατί βιάζει ἐμένα τόν ἀδύνατο ἄνθρωπο ὁ Παντοδύναμος Θεός μου νά κάνω κάτι πού ξεπερνάει τίς δυνάμεις μου; Δέν εἶμαι ἐγώ σέ θέση νά ἐπιχειρήσω κάτι τέτοιο. Πῶς νά τολμήσω νά Σέ βαπτίσω; Πότε συνέβηκε νά καθαριστεῖ ἡ φωτιά ἀπό τό ξερό χορτάρι; Πότε ἔπλυνε ἡ λάσπη τήν πηγὴ; Πῶς νά βαπτίσω Ἐσένα τόν Κριτὴ τῆς οἰκουμένης ἐγώ ὁ ὑπεύθυνος γιά τόσες ἁμαρτίες; Πῶς νά Σέ βαπτίσω Δέσποτά μου; Δέν βλέπω ἁμαρτία πάνω Σου. Δέν ἔχεις πέσει θῦμα τῆς κατάρας τοῦ προπάτορα Ἀδάμ. Δέν ἔχεις καθόλου λερωθεῖ ἀπό τήν ἁμαρτία. Γιατί ἂν καί ἔκλινες οὐρανοὺς καί κατέβηκες, τίποτα ἀπό τά θελήματα τοῦ Θεοῦ Πατέρα δέν

παρέβηκες.

Τί κάνεις Δέσποτά μου;

Γιατί μ' αναγκάζεις νά κάνω κάτι πού ξεπερνάει τίς δυνάμεις μου; Ποτέ καί τίποτα δέν τόλμησα νά κάνω άπ' όλα όσα παροργίζουν τήν άγαθωσύνη Σου. Σάν δοϋλος πιστός γεμάτος άγάπη καί σεβασμό γιά τόν άφέντη του πρότρεξα καί έμήνυσα στόν κόσμο τήν παρουσία Σου. Ένϋ βρισκόμουν άκόμη μέσ' τήν κοιλιά τής μάννας μου, δανείστηκα τή γλώσσα της καί Θεό τοϋ κόσμου Σέ έκήρυξα. Όλους τούς προετοίμασα νά Σέ δεχθοϋν, νά Σ' άπαντήσουν. Πές μου λοιπόν Κύριέ μου, πώς θ' άνεχθεΐ νά δεΐ ό ήλιος τόν Παντοκράτορα Θεό έτσι νά έξευτελίζεται άπό τήν τόλμη ενός δούλου Του καί δέν θά ρίξει καυτερές φωτοβολίδες νά μέ κατακάψει, όπως έκανε εκείνους τούς καιρούς τούς άσωτους Σοδομίτες; Πώς θά άντέξει ή γή νά δεΐ Έκεΐνον πού άγιάζει τούς άγγέλους, άπέριττα νά βαπτίζεται άπό χέρι άνθρώπου άμαρτωλοϋ καί δέν θ' άνοΐξει τά σπλάχνα της γιά νά μέ καταπιεί, όπως έκανε τόν Άβειρών καί τόν Δαθάν;

Πώς νά βαπτίσω Δέσποτά μου Έσένα πού δέν μολύνθηκες άπό τής φυσικής γέννησης τό λέρωμα; «Έξ άσπόρου γαστρός, άσπορος προήλθε καρπός». Πώς λοιπόν έγώ ό χιλιολερωμένος άπό τήν άμαρτία άνθρωπος νά άγνίσω τόν Θεό; Θεό άναμάρτητο; Έγώ έχω άνάγκη νά βαπτιστώ άπό Σένα καί Σύ έρχεσαι σέ μένα; Μ' έστειλες νά βαπτίζω, Κύριέ μου, καί δέν παράκουσα τήν έντολή Σου. Πρότρεπα όλους πρός τό βάπτισμα καί τούς έλεγα: «Όμολογήστε ένώπιον τοϋ Κυρίου τίς άμαρτίες σας, γιατί Αϋτός είναι ό μόνος άγαθός. Αϋτός πού έρχεται πίσω μου δέν είναι βλοσυρός καί αϋστηρός. Είναι άγαθός καί Υιός Πατέρα Άγαθοϋ. Δέν φέρεται γιά λίγο μονάχα μ' άγαθωσύνη καί ύστερα αλλάζει διάθεση γιά τόν άμαρτωλό άνθρωπο, αλλά τό έλεός Του μένει εις τόν αΐώνα. Καί έπειδή τό έλεός Του είναι άμέτρητο γι' αϋτό καί οί οϋράνιες δυνάμεις άνυμνώντας Τοϋ έλεγαν:

«Εϋλογημένος Σύ πού έρχεσαι σ' όνομα τοϋ Κυρίου». Ό Κύριος καί ό Θεός μας μᾶς φανερώθηκε. Μᾶς φανερώθηκε ό Ήλιος τής δικαιοσύνης καί διέλυσε τό σκοτάδι τής άγνοιας πού μᾶς περιέλουζε. Μᾶς φανερώθηκε ό οϋράνιος τσοπάνης καί έδιωξε άπό τό κοπάδι τών παιδιών Του τούς λύκους τοϋ διαβόλου. Μᾶς φανερώθηκε ό Μονογενής Υιός τοϋ Πατρός καί χάρισε μέ τό βάπτισμα τήν υίοθεσία στους πιστούς. Μᾶς φανερώθηκε ή ζωή όλόκληρου τοϋ κόσμου καί μέ τό θάνατό Του θανάτωσε τόν θάνατο ως άθάνατος καί άξίωσε νά ζήσουν ζωή άθάνατη, εκείνοι πού είχαν πέσει στή φθορά καί στό θάνατο.

Άλλά ένϋ έγίνονταν όλα αϋτά, ό Θεός Πατέρας άγαλλώμενος μέ τήν υπερβολική ταπείνωση τοϋ Υιοϋ, άνοίγει διάπλατα τίς πύλες τοϋ οϋρανοϋ καί μέ βροντερή φωνή ξεχειλισμένη άπό αΐσθήματα πού πλημμυρίζουνε μιά πατρική καρδιά, άνακράζει: «Αϋτός είναι ό Υιός μου ό άγαπητός». Καί γιά νά μήν μπερδευτεί ό νοϋς

ὅσων ἀκούγανε ὅλα τοῦτα – ἂν εἶναι δηλαδή Υἱός ὁ Βαπτιστής ἢ ὁ Χριστός-
ἔρχεται τό Ἅγιον Πνεῦμα, σάν ἄσπρο περιστέρι καί δείχνει Ἐκεῖνον πού βαπτίζόταν
καί πού ὁ Θεός Πατέρας τόν μαρτυροῦσε στούς ἀνθρώπους σάν μονογενή Υἱό Του.
Σ' Αὐτόν πρέπει ἡ δόξα, τό κράτος, ἡ τιμή καί ἡ προσκύνηση σήμερα καί πάντοτε
καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν